

MARIA, VAATA OMA MAAD

ETHEL RIKKENI joonistus

JÕULUKELLAD

Hilja Auvinen

Tasa, tasa jõulukellad kajavad.
Üle terve ilmamaa
kõlab laul nüüd rõõmuga:
jõulud tulnud ju!

Tasa, tasa jõulukellad kajavad.
Taevavõlvil sädeleb
tähekeste valgushelk:
jõulud tulnud ju!

Tasa, tasa jõulukellad kajavad.
Kuusk see särab küünaldes,
rõõm on kõigil südames:
jõulud tulnud ju!

Täna, täna sündind Õnnistegija!
Kõlab laste lauluhääl
rõõmurikkal helinal:
Jeesus tulnud ju!

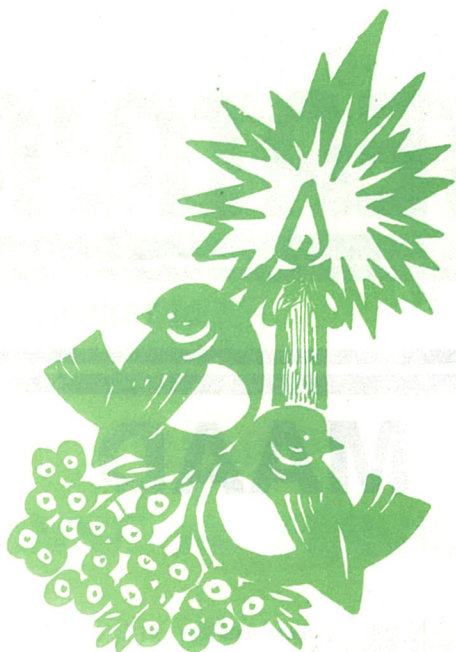
„Teile
on täna
õnnis-
tegija
sündinud...”

Nii kuulutab jõuluevangelium. Mulle meenub 1934. aasta jõulureede. Kiirustasin Tartu-Valga rongile, et jõuda jõuludeks koju. Vagun, kuhu sattusin, oli reisijaid täis — kõik ju ruttasid koju. Kõneldi ostudest—müügist ja see kõik kostis avaras vagunis igaüheni. Silmitsesin oma kaasreisijaid. Sääli oli koolipoiss, kes hoidis viiulikasti põlvede vahel — arvatavasti tuli muusikatunnist; tema vastas, akna all, tukkus kevadises riietuses habetunud mees. Minu tähelepanu koidis nuttev tütarlaps noore naise terahva süles. Inimesed pärisid emalt lapse nutu põhjust. Selgus, et lapse isa oli hiljuti surnud ja ema, taluteenija, kasvas tütrekest nüüd üksi. Laps haigestus ja oli Tartus ravil, temaga koos oli ka ema. Aga ravirahad lõppesid ja nii pidi ta haige lapsega haiglast lahkuma. Inimesed tundsid õnnetule kaasa, ütlesid talle troostisõnu. Juttu oli kuulnud ka akna ääres istuv reisija. Ta võttis oma ürbi seljast ja palus koolipoisilt viiulit. Ta häälestas selle ja astus vaguni keskele. Peatselt kõlasid viiulilt jõulumeloodiad. See oli hingeline mäng. Viiul otse nuttis ja kaebas. Mäng haaras kõiki, inimesed seisis püsti, oldi otse harduses. Ka teistest vagunitest tulid inimesed mängu kuulama. Kunstnik lõpetas mängu väikese akordiga. Mees võttis oma kaabu ja kõndis vagunis ringi — kaabusse pandi enamasti paberrahasid. Nüüd sammus mängija õnnetu ema juurde, puistas rahad talle sülle ja lausus: „Ka teile on Õnnistegija sündinud. Ravige oma tütrekest ja jõululapse kaitse olgu teiega.“ Ta võttis oma kulunud palitu ja lahkus vagunist. Vagunis oli vaikus... Inimesed elasid seda kõike läbi. Korraga kõlas „Püha õõ“, see haaras kõiki.

Jah, Õnnistegija on ka tänapäeval meie keskel. Teda tuleb otsida ja leida.

Simuna koguduse õpetaja
AIN EENMAA

Jumal kaitseb Eesti-
maad meie endi
kätega.
Fred Jüssi

Mõisted ettevõtlus ja omavalitsus on saanud mitme kuu vältel Vao kolhoosi tulevases arengust kõneldes põhilisteks märksõnadeks. Peamiseks kõneaineks olid need teemad ka kohalikele valimistele eelnenud saadikukandidaatide kohtumistel valijatega. Nüüdseks on valimistulemused teada ja räägitut tuleb hakata aktiivselt teostama.

Praeguseks peaks olema selgituste aeg möödas ja peamine tähelepanu pööratud sellele, kuidas tõesti ise majandada.

Isemajandamine tähendab eelkõige igas tootmis- ja teenindavas üksuses (väikekollektiivis) niisuguse süsteemi rakendamist, kus tööaja ratsionaalse kasutamisega toodetakse endisest märgatavalt rohkem ja kulutusi tehakse mõistlikult. Samavõrd on ka uute ja kasulike müü-

teie poolt selle etteotsa valitud (äri)juhist. Ta on sisuliselt suure, mitme pere talu peremees, kes koos teiega kui selle talu liikmetega on ise oma õnne sepp. Teie edukus sõltub teist endast.

Kasulike müügi võimaluste otsimine ning tootmisvahendite, seadmete, masinate ja materjalide majandisse sisseostmine võiks jääda nende teha, kellel selleks on kogemusi ja teadmisi — peaspetsialistidele ja nende teenistustele. Ka väikekollektiivide konsulteerimine jääks nende kanda. Aja jooksul aga kaob juhtide tööülesannetest ära selline suuremahuline töö nagu seda on nn. töökorraldamine ja juhtimine. Turumajanduse süvenedes ja väikekollektiivide iseseisvuse suurenedes väheneb juhtkonna vajadus. Asemele tuleb tootjate majanduslik huvi ja iseseisvus ühelt poolt ja teiselt poolt tunnetatud vajadus koostöö ja ühistute järele teatud funktsioonide täitmisel, mida ühekaupa pole otstarbekas või võimalik täita. Mõelge, kus

on eraomand või rendisuhted (ettevõtlus) või töötada kolhoosi isemajandavates allüksustes? Kuid ka isemajandamine ei ole lihtsalt töö käimine. Erinevus ettevõtlusega seisneb selles, et aasta jooksul säilitatakse praegune palgasüsteem täiendatud kujul kui avanseerimine. Lõplik sissetulek palgarahana tuleb siingi välja teenida kulutuste ja tulude vahena.

Teine oluline erinevus seisneb põhivahendite kuuluvuses. Ettevõtluse korral on põhivahendid tootja omanduses või saavad selleks pärast rendilepingu lõppemist ja täielikku tasumist. Isemajandamise tingimustes on põhivahendid kolhoosi omanduses ja nad on isemajandavale väikekollektiivile välja antud kasutamiseks. Sellest tulevalt kuulub kollektiivi liikmetele mitte kogu kasum, vaid ainult tööga loodud osa. Väikekollektiivis kuulub tulude ja kulude vahena teenitud kasumist teatud protsent maksimisele preemiana. Siin on otsene seos saadud kasumi massi ja töö-

Tulud ja kulud kujunevad väikekollektiivis ostu-müügi suhete tulemusena. Tervikuna laekub majandisse nii palju raha, kui palju müüakse majandist välja kvaliteetset kaupa. Mida tugevam ja maksuvõimelisem on loomakasvatus, seda suuremad on võimalused taimekasvatuses... Seepärast arvestagem alati ka oma ostja huve, sest teie edukus sõltub tema edukusest. Eeldatavasti on 1990. aasta eelkõige isemajandamise ja ärisaladuste õppimise aasta, mil on väga tähtis üksteisega arvestada. Saadavad kogemused on hindamatu väärtusega üleminekul ettevõtlusele ja tõelisele ärile turumajanduse tingimustes.

Loodan, et kartusteks pole põhjust. Soovin kõigile Vao kolhoosi ja agrofirma teiste majandite töötajatele head uut majandusaastat!

Vaos, 14. detsembril PEETER ALBI

13. detsembril olid Vao kolhoosi isemajandamise kontseptsiooni välja töötanud spetsialistid külas naabrid Simunast ja Triigist.

Vao kolhoosi esimees Peeter Albi tutvustas isemajandamise ja ettevõtluse arengusuundi Vao mail, rõhutades, et kontseptsioon sellisena, nagu see nüüd teie ette jõudis, on paljude inimeste pikaajalise töö ja majandussuhete ning inimeste suhtumiste uuringu tulemus.

Külaliste küsimistest ja vastuvõtjate kostmistest koorusidki välja need põhimõtted, millega eespool tutvustati.

Triigi kolhoosi esimees Jaak Vilms tutvustas oma kujutelmaga Triigi kui majandi edasise arengust.

Kohtumine oli kõigile pooltele kasulik — kellele uute mõtete ja perspektiivsete arengusuundade, kellele veendumuse süvenemise poolest — ise majandamine on eduka majandamise alus.

ENE KESLER

ISEMAJANDAMINE TEEL ETTEVÕTLUSELE

givõimaluste otsimine.

Need kolm aspekti ongi aluseks, kuidas tootmise ja müügi saavutada senisest oluliselt suurem kasum. Kui on tugevad allüksused, on tugev ka majand kui tervik.

Tööaja ratsionaalne kasutamine ja kulutuste tegemine sõltub põhiliselt väikekollektiivist endast ja

lõpeb teie jaoks üks ja algab teine aspekt.

Uues majandamissüsteemis on põhiline küsimus teie jaoks selles, kuidas paljude võimaluste hulgast leida see, mis majanduslikult kindlustaks teid ja teie peret. Kas valida töö talus või väikeettevõttes (töökojas, farmis, osakonnas vms.), kus

tajatele makstava preemiasumma vahel. Ülejäänud kasumist moodustub arengufond, mida väikekollektiiv kasutab tootmise arendamiseks, ja tsentraliseeritud fond, millest kolhoos kui tervik maksab maksum eelarvetesse, teeb kulutused sotsiaalsfääri finantseerimiseks, tasub üldkulud jms.

MIS ON

BALT LINK ?

Ühisfirma BALT LINK moodustasid Eesti BALT SERVICE ja Soome BALT LINK FINLAND OY. Aktsiapakist kuulub suurem pool — 51% Eestile. Eestipoolne suurim osanik ühisfirmas on koondis „Tallinna Autoveod“ (25% aktsiatest), kapitalimahutuse suuruselt järgneb (15%) agrofirma „Pandivere“. Rakvere rajoonist on ühisfirma osanikud veel Viru-Nigula kolhoos ja Lahemaa Rahvuspark.

Ühisfirma tegevdirektor JAAN ORRO: „Meie tegevuse põhisuundi on kaks — rahvusvahelised kaubateed ja turism.

Kaubateed on seni peamiselt ühesuunalised — toimetame Soome kaupa Austriasse ja Itaaliasse. Edaspidi hakkavad teisedki Skandinaaviamaad kasutama meie abi oma kauba Kesk-Euroopasse toimetamisel. Teistpidi liigub vaid Eesti-Soome ühisfirmade kaup — see siis meilt Soome.

Turismi alal on tegevuspõld märksa laiem. Sellel aastal siiski rohkem õpime, meil endil puudub baas, et mujalt külalisi väärilt võõrustada.

On plaan hakata Linnahalli sadamas (samuti osanik) vastu võtma cruisi-laevu ja purjejaht, meie ülesandeks jääb ka sel viisil saabunud turistide toitlustamine ja kultuuriline teenindamine. (Nüüdseks on see juba teoks saanud. E.K.)

Taani firmaga „Diana“ jõudsimel kokkuleppele, millele vastavalt hakkame vastu võtma jahituriste. Nendega hakkab tegelema ka Rakvere Metsamajand.

Alates 1. augustist üürime autosid „Volvo 240“ juhiga või juhita, vastavalt kliendi soovile.

Nagu eespool öeldud, on meie turismibaas nõrk. Selle parandamiseks hakkasid Eesti ja Soome pool kahasse projekteerima hotelli meie

oma maja kõrvale, Narva mnt. 15. Hotelli on planeeritud 200 kohta, restoranidesse ja baaridesse 450 kohta. Püüame ehitada maksimaalselt oma jõududega, kui enam hakkama ei saa, siis tulevad soomlased appi.

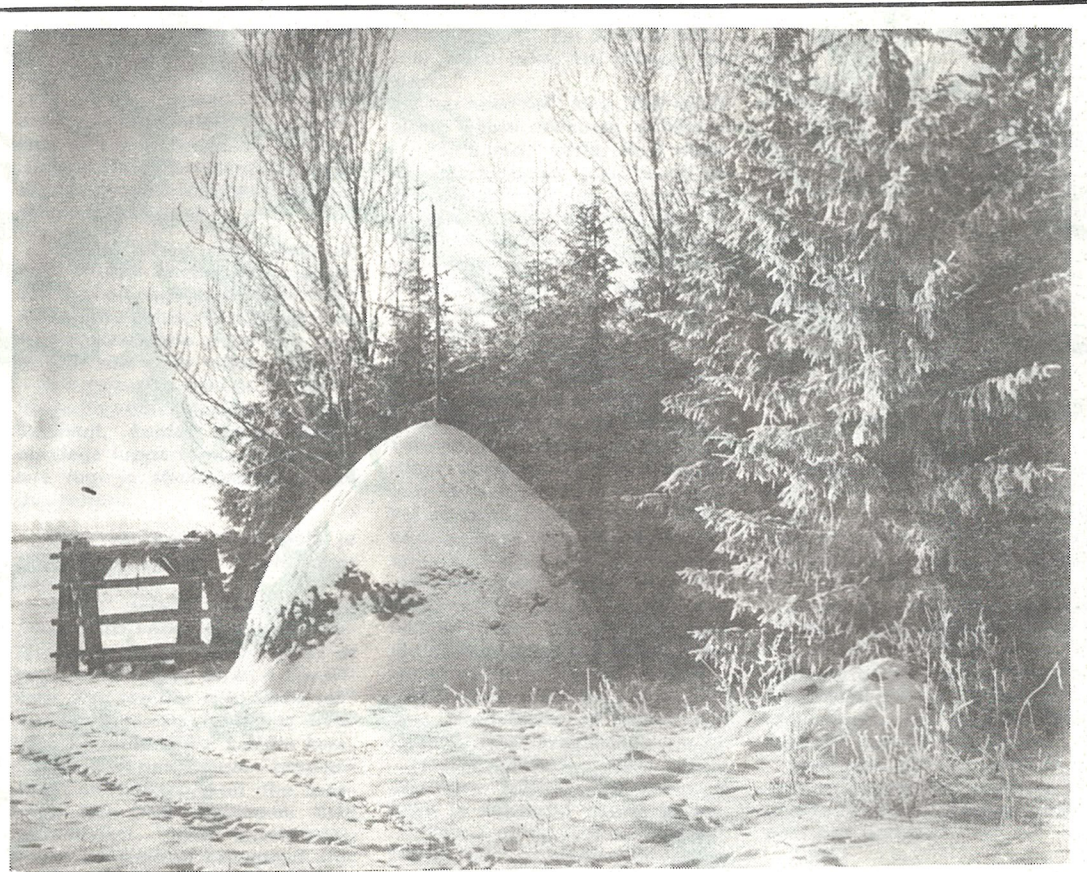
Turism on oma olemuselt väga demokraatlik, selle põhioõue ongi, et peab olema kõigile kättesaadav. Väliskapitali kasutamine on loomulikult kallis, ja see, mille peale on valuutat kulutatud, peab hakkama ka valuutat sisse tooma. Kuid selle kõrval loome kahtlemata võimalused meie inimestele, et nad saaksid kasutada meie firma allasutuste teenuseid.

Nõukogude seadused ei luba välismaalt sularaha vastu võtta. See on meie tegevust piirav lausl. Loodan, et selleks ajaks, kui BALT LINK korralikult funktsioneerima hakkab, on asjad majanduslikult paigas.

Trassil, mis suundub Tallinnast Riia kaudu Vilniusse, valmivad motellid. Anname kooperativele laenu, et need saaksid samuti turismi alal tegutseda. Me ei taha enda kätte monopolit. Halinga kolhoos näiteks taastab vana postijaama. Ainult koostöös tasubki kõike teha. Koostöö on plaanis ka laiemas mõttes — Läti, Leedu ja Leningradiga.

Mida võib agrofirma „Pandivere“ BALT LINKile pakkuda? Arvata on, et probleem toiduainetega jääb. Agrofirma hakkaks meie toitlustusasutusi varustama nitraadivabade toiduainetega. Vastutasuks? Loomulikult dividendid. Kui saame huvitavat tööd ja kasulikke ärisuhteid, siis pakume seda eelkõige oma osanikele.“

Firma BALT LINK tegevdirektori Jaan Orro jutul käis ENE KESLER

AARNE SILLASTE foto

SOOVIME PANDIVERELASTELE JÕUDU JA VASTUPIDAVUST ESIMESEKS IME-AASTAKS!

EESTIMAA LOODUSE KAITSEKS ÜHINEVAD MAALIIT, LOODUS- KAITSE SELTS JA ROHELISED

Ühinemisele pandi alus 14. oktoobril Türi, uue keskkooli ruumes. Koosolekut, kus olid esindatud Eesti Looduskaitse Seltsi aktiiv, Eesti Maaliidu eestseisjad ning Eesti Roheline Liikumine, juhatas Jaan Eilart.

Jaan Eilarti sissejuhatuse ja informatsiooni järel sai sõna üks Eesti Maaliidu kolmest juhust **Arvi Kallakmaa**: „Eesti on ju väike, siin ei ole ruumi erimeelsusele. Vaja on ühineda — looduskaitset on eesmärk kõigil kolmel organisatsioonil kindlalt ühine.” Arvi Kallakmaa kutsus kõiki hoidma unikaalseid väärtusi, nimetades esmaltaks turbarabaid ja soid.

Eesti Rohelise Liikumise nimel esines **Eino Väärtnõu**, kes tõdes samuti, et eesmärkides pole lahnevusi. Kui Eesti Looduskaitse Selts on mittepoliitiline, siis teistel liikumistel on oma poliitiline programm — see on iseseisev Eesti.

Eino Väärtnõu rõhutas eriti kultuuri ja kodu kaitset. Selles suunas ongi tegutsenud. Ta hindas ka kõigi kolme organisatsiooni suhtumist nii tähtsatesse küsimustesse nagu talude loomine, valdade ja maakondade taasloomine, tootmise ökologiseerimine ja migratsiooni vältimine.

Omaette teemana tõi Eino Väärtnõu välja suhte ERL ja Eesti Rohelise Partei vahel. Nimelt on mõlemad olemas ja mõlemad vajalikud. Ilmselt tuleb õigeks pidada roheliste liikumist tsentraalse juhatusega, tuginedes koordineerimiskogule, andes kohapealsetele organisatsioonidele autonoomsuse. Et kohtadel kõik loodust kaitsvad liikumised liituvad, on loomulik ja iseenestest mõistetav.

Järgmisena esinenud **Rein Ratas** väitis, et kohtadel on poliitikat kergem teha kui näiteks Tallinnas pel-

dikut puhtana hoida. (Võrdlus on küll robustne, kuid seda enam tabav. T.P.) Toon esile mõned Rein Ratase seisukohad:

* ERLi osa liikmeid peavad liigset politiseerumist tarbetuks;

* ERP peab aga olukorda just vastupidiseks, st. politiseerumine on hädavajalik;

* Mõned ERL väärtushinnangud on äraspidised ja juhatus tasakaalust väljas.

Seejuures kinnitas R. Ratas, et ERL ei eita Eesti Looduskaitse Seltsi. Eesmärkide ühtsus on vaieldamatu. Praktiline töö tahab tegemist, käed saagu kõigil mullaseks. R. Ratas tunnistas vääraks Eestimaa senise ehituspoliitika nii maal kui linnas, pidades õigeks „näha naabri aeda, mitte naabri aknasse.” Ta on päri, et Eesti Rohelise Liikumise põhiülesanne on mahepõllunduse suuna pidamine, seda just laste nimel.

Eesti Looduskaitse Seltsi tõsi-meele eestvedaja läbi mitmesuguse poliitilise fooniga aastakümnete **J. Eilart** andis ülevaate suhetest, mis seltsil on olnud ja on praegu erinevate organisatsioonidega. Oli ju aeg, mil selts kui juriidiline isik oli persona non grata. Selts on tegutsenud majandite ja ettevõtete käsikäs, mitte lammutatult, vaid ülesehitavalt.

Konkreetsed ettepanekud Jaan Eilartilt olid sellised:

* On aeg, et kolm looduskaitsega seotud liikumist esitaksid oma ühiskandidaadid valimistel võimuroonidesse;

* Teha ettepanek Maaliidule, et see kohapeal esitaks seltsi esindajaid (roheliselt mõttevaid ja tegutsesid inimesi) volikogudesse;

* Edaspidise ühistöö ühe vormina on vajalik maastikuhoolduse konkursi jätkamine (see on vaibunud ATK tõttu). Teiseks on vaja kaasata noori, näiteks jätkata looduskirjandite ja -joonistuste võistlust jms.;

* Topokaartide kasutuselevõtmine, nende koostamisel külade ja talude toponüümika korrastamine vanade andmete alusel (Rakvere rajooni kohta on need olemas tellitud tööna mõodus 1:10 000).

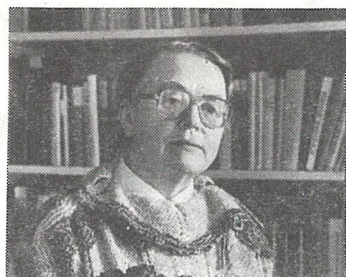
Sm. Tonsiveril tekkis küsimus, mida teha „punaste parunitega” maal ja nende ülemustega, kes majandeid püüavad säästa. Sellele vastates arutles **Arvi Kallakmaa**, et kui juht on valitud ja tõesti liider, siis ei saa kasutada terminit „punane parun”. „Rahvas on tark, ta teab, keda valib. Rahvast püütakse ainult lollitada.” A. Kallakmaa mõtiskles ka talude rajamise üle — kes talu võtab ja kes suudab talu majandada. Talude ümber on ju veel palju küsimusi, igatahes ei tohi maa ja põlluga korraldada suuri muudatusi katse ja eksituse printsiibil, vaid arukalt.

Küsimus sm. Tonsiverilt vallavanema ja majandijuhiga suhetest tekitas tiheda arutelu. Selle lõpetas A. Kallakmaa sõnadega: „Kui rahvas valib, olen ise nõus olema vallavanem, kuid ei ole mõistlik ühendada vallavanema ja majandijuhiga ameteid.”

N. Liidu rahvasaadik **Jüri Kraft** informeeris tööst Moskvast. Peaküsimuseks pidas ta maa omandisuheteid. Ta on kategooriliselt selle vastu, et peale vabariikliku omandisuhete kehtimise ka liidu omandisuhete maale. Ta on seda ka Moskvast välja öelnud. Praegu on osa

saadikuid ja komisjone sellega päri, kuid mitte veel kõik. Ka oli Jüri Kraft majandite laialiajamise vastu, olles veendunud, et tormamise tagajärjeks on nälg. J. Kraft peab ERL tähtsaks ülesandeks suhtlemist Eestimaa muulastega, sest „rohelist usutakse”. Tähelepanek, tuleb kinni pidada tööst. J. Krafti väitel J. Kogani valetab ja teeb seda pidevalt. „Olukord on praegu halb, selleks, et jääksime ellu, on vaja ühtsust.”

Ülo Niisuke käsitles oma sõnavõttu Eestimaa looduskaitse teiste suurte probleemide — fosforiidi- ja põlevkivikaevanduste — kõrval mereprobleemide. On ju meie meres kolm erinevat tsooni — ranniku-, territoriaal- ja majandustsoon. Seejuures on majandustsoon Moskva ja Riia võimu all, kala üle ei ole meil õigust. On vaja oma kalaametit. Minister Vorontsovi Eestimaa-visiidi ajal tehtud suurim loogikaviga oli jõgede kuuluvuse nõudmine liidulisse alluvusse.

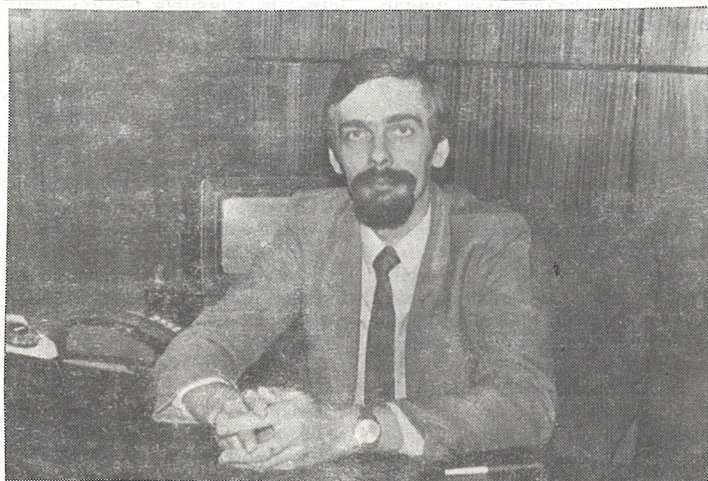
Teise probleemina käsitles Ü. Niisuke paekivi barbaarset raiskamist — pole koordineeritud ega arvestust. Kolmas probleem — maa omandisuhete õigesti lahendamise hõlmab sõltumatu kogu edu nii tootmises kui looduskaitset. Neljandaks — saadikutele peab jääma kohalik otsustusõigus keskkonnakaitse asjus.

Mella Kink pidas oma sõnavõttu oluliseks, et talusid luues tuleb majanditel hüvitada nende poolt tootmise käigus tekitatud ökoloogiline kahju, näiteks melioreerimise käigus kuivaks jäänud kaevud. Ka talunikule tuleb maa andmisel kehtestada kohustus säilitada loodus isepuhastusvõimeksena. H. Kink hoiatas, et LME tingimustes võib tekkida oht, et ökonoomika lämmatab ökoloogiat (turba arutu ärakasutamine või mahamüümine vms.).

Koosolekul saavutatud ühiste põhimõtete ülestähendamisse kutsuti osalema R. Ratas, E. Väärtnõu, Ü. Niisuke, A. Kallakmaa, J. Kraft ja J. Eilart. Neid põhimõtteid sai kirja pea kaksikmünd ja need avaldatakse trükis.

TAIMI PARVE

ENNO KAPSTASE
(„Viru Sõna”) foto

Koolijuht

MIHKEL MÄND ütleb:

ESMALT KASVATUS, SIIS ÕPETAMINE

Täna peatuksin põgusalt kasvatusel. Kumb on tähtsam, kas inimese vaimne või hingeline haritus? Kumb on ohtlikum, kas vaimne või hingeline haritus? Selline küsimus asetamine võib esmapilgul näida elukaugena. Kui aga käsitada vaimset haridust kui tarkust, hingelist haridust kui headust, mis ühel või teisel määral iseloomustavad iga ühte meist ja mille koosmõju määrab ära meie käitumise, suhtumise ümbritsevasse maailma ja kaasinimestesse, siis selgub, et niimoodi küsida polegi väga rumal. Mõtteselguse huvides kasutaksin alljärgnevalt ainult kahte äärmuslikku vastandite paari: hea ja halb; tark ja rumal. Nüüd võiks küsida järgmiselt: kes on kaasinimestele kõige ohtum ja kasulik; kes on kõige ohtlikum ja kahjulikum, kas hea ja tark inimene või hea ja rumal, halb ja tark või halb ja rumal? Saame järgmise pingerea:

- kõige kasulikum ja ohtum
1. hea ja tark
2. hea ja rumal
3. halb ja rumal
- kõige kahjulikum ja ohtlikum
4. halb ja tark

Siit järeldub, et inimese vaimne haritus, mis on vaieldamatult omaette väärtus, on üldinimlike huvide kaitsja ja tarvete rahuldaja seda enam, mida kõrgem on tema valda-

ma moraal ja eetilised. Ja vastupidi, vaimne haritus ohustab meie turvalisust seda enam, mida madalam on antud indiviidi moraal ja eetilisus. Seega võib öelda, et vaimne haritus on kapital, mis on vajalik uute materiaalsete ja sotsiaalsete väärtuste loomiseks. Hingeline haritus määrab aga kindlaks kapitali kasutamise meetodid, suuna, eesmärgid. Siit ka vastus algul esitatud küsimustele: hingelise harituse tase peab olema teatud prioriteeti vaimse harituse ees, mitte aga vastupidi. Niisiis, esmajoonel kasvatuse, siis õpetamine.

Esitaksin järgnevalt mõned lühiteesid, mis on seotud kooli ja kodu osaga kasvatuses.

1. Ainult käsikäs, vastastikuse usalduse ja lugupidamisega, ühtsete nõudmistega ja tõekspidamistega suudame tagada hingelise harituse prioriteedi vaimse ees.
2. Kool peab olema lapsesõbralik, iga last kui omaette isikust märkav ja austav. Seda sama peab olema ka kodu.
3. Kool olgu kriitikal avatud, kuid erimeelsused kodu ja kooli vahel konkreetsetes kasvatusküsimustes tuleb lahendada nii, et lapse silmis säiliks nii kodu kui ka kooli autori-

teet.

4. Klassiväline tegevus koolis ei tohi toetuda ainult õpetajatele ringijuhitule. On oluliselt vajalik, et ringide, klubide, seltside ja liikumiste ees osaleksid eestvedajatena ka teised täiskasvanud, eriti mehed.

Annan endale täielikult aru, et vanemad on väga hõivatud. Seetõttu on alalisi ringijuhite nende hulgast raske leida. Kuid selleks, et kasvõi kordki aastas veeta lastegrupiga üks päev või õhtupoolik, leidub ikka aega. Ja kui kokkusaamise põhjuseks on ema või isa tõeline hobby, siis usun, et see pakub mõlemale poolele suurt rahuldust, on vaimselt virgutav ja hingeliselt kosutav. Seeläbi tõuseb tohutult vanema autoriteet oma lapse silmis. Ärgem sedagi unusta!

Kasvatuse tähtsust pole võimalik üle hinnata. Ja ometi, mitte ükski inimene, olgu ta laps või täiskasvanu, eriti aga murdeeaeline, ei talu, kui teda kasvatatakse! Seepärast püüdkem teinekord vaadata elu läbi lapse pilgu, asetada end tema olukorda, teda mõista ja meie ees avaneb hoopis ootamatu, kuigi lapse jaoks nii argipäevane maailm.

ÕNNE JA TERVIST!

75 Leida Kirs	Väike-Maarja kolhoosi pensionär	22. detsember
65 Evald Mäemets	Triigi kolhoosi pensionär	3. detsember
Voldemar Moisev	Simuna kolhoosi sepp	14. detsember
60 Endel Buht	Väike-Maarja kolhoosi traktorist-karjak	10. detsember
Gustava Vettiik	Väike-Maarja kolhoosi pensionär	29. detsember
55 Elvi-Elfriide Pool	Vao kolhoosi karjak	12. detsember
Boris Gavronski	agrofirma „Pandivere” peadirektor	14. detsember
Piia Ever	Väike-Maarja kolhoosi seafalifaja	18. detsember
Lembit Liivat	Väike-Maarja kolhoosi autojuht	23. detsember
50 Ele Jalakas	Väike-Maarja kolhoosi liige	11. detsember
Manni Rahulaan	Simuna kolhoosi raamatupidaja	16. detsember

SPORDISÕBRALE!

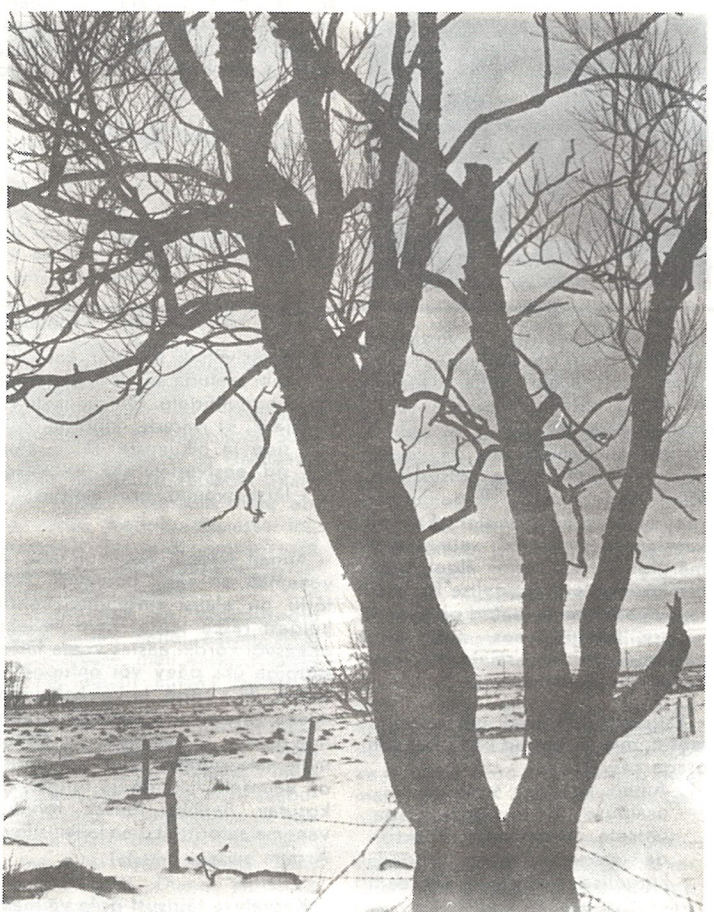
Kuna viimasel ajal ei ole toimunud külanõukogu spartakiaadi, on kohalikke spordivõistlusi väga väheks jäänud. Seepärast kuulutab Vao kolhoosi kehakultuurinõukogu välja **PIIRKONDLIKUD SPORDI-MÄNGUD** Vao karikale.

Kutsume neil võistlustel osalema Vao, Väike-Maarja, Simuna ja

Triigi kandi spordirahvast. Võistlused toimuvad 1990. aasta jaanuarikuus neljal spordialal — kabes, males, korvpallis (naistele ja meestele) ja võrkpallis (meestele).

Jääme lootma rohket osavõttu ja meeldivaid sportlikke kohtumisi!

ILVE TOBRELUITS

LEMBIT PEEGLI foto

TILISEB, TILISEB,

AIKAKELL

Tiliseb, tiliseb aikakell,
lumi hell, lumi hell,
tiliseb, tiliseb aikakell,
kiirgab mets ja hiilgab maa.

Mööduvad saanid, reed,
piki teed, talvist teed,
üle soo ja karjamaa,
üle heinamaa.

Tiliseb, tiliseb aikakell,
lumi hell, lumi hell,
tiliseb, tiliseb aikakell,
kiirgab mets ja hiilgab maa.

Julius Oengo (Oro)

Helgivad tuled eel
talveteel, külateel,
rõõmsad pühad igal pool
üle kogu maa.

Tiliseb, tiliseb aikakell,
lumi hell, lumi hell,
tiliseb, tiliseb aikakell,
kiirgab mets ja hiilgab maa.

JÕULUDEKS KOJU

Mutt tõusis kikivarvule, võttis naela otsast laterna ja süütas selles tule. Tule valgel nägid Mutt ja Rott seintel pilte — kuninganna Victoria, Samuel lapsena, Garibaldi ja teised Itaalia kuulsad mehed. Muti süda läks soojaks, kui ta nägi taas enda ümber vanu kalleid tuttavaid asju. Ta süütas esikus tule ja lükkas toaukse lahti.

Kõike kattis tihe tolmukord. Pisiike tuba näis nii mahajäetuna, nii nukra ja kehvana, et Mutt nuuksudes toolile vajus ja sosistas: „Oh Rott-Rotike, miks ma sind küll siia kutsusin, sellisel öhtul nagu täna?”

Rott ei teinud Muti hädaldamisest väljagi. Ta sebis siia-sinna, avas kummutisatleid ja puhvetikapi uksi ja leidis lõpuks, mida oli otsinud. Peagi hubises kaminasim-sil, ümmargusel söögilaul ja aknal rõõmus küünlaleek.

„Milline vahva väike maja sul on!” oli Rott vaimustuses. „Sul on kõik just nii nagu peab. Meil tuleb tõeline jõuluõhtu. Kõigepealt tee-me kaminasse tule. Mina toon puid ja sütt, sina pühi niikaua tolmu!” Rotti toimekus hakkas ka Mutile külge. Ta võttis tolmulapi ja vaatas heldinult, kuidas Rott sületäie puudega tuppa tormas, kaminasse tule tegi ja sõeämbritega uuesti õue tuiskas.

„Rott, mu sõber, meil pole ju õhtusöögiks midagi!” Mutti haaras taas masendus.

„Kuula nüüd,” trööstis Rott. „Nägin just kõõgikapi sahtlis konserviavajat. Aga igaüks teab, et seal, kus on avaja, on ka konservikarp. Kas see üks viib sahvrisse?” Vastust ootamata lükkas ta ukse lahti, nuusutas õhku, kolistas kapi-ustega ja oli peagi tagasi, käppade vahel sardiinikarp, kott ube, pea-aegu täis pakk küpsiseid, kaks maisitõlvikut, purk tomatikastet, kotike pähkmeid ja kuivatatud olii-ve, fosina jagu mune ja neli-purki õlut.

„Meil tuleb tõeline pidu,” ümises Rott lauda kattes. „Tea nii mõndagi, kes annaks palju, et sellise laua taga istuda.”

„Leiba ei ole, ja võid...” Mutt oli lohutamatu.

„Friikartuleid ei ole ja šampanjat...”, jätkas Rott. Ta heitis Mutile sõbraliku aasiva pilgu ja seadis ümiseses munapeekreid lauale.

Äkki kostsid neile kõrvu kummalised hääled — nagu pühiks keegi pisikesi käppi uksematil puhtaks. Keegi sosistas peenikese häälega: „... võtke nüüd ühte ritta... Tommy, hoia laternat kõrgemal... kõhatage hääled puhtaks... vaadake, et te enam ei kõhi, kui ma olen üks-kaks-kolm lugenud... kus on noor Bill?... siin!... tule ruttu, me ootame sinu järgi...”

„Kes need on?” küsis Rott sardiiniseid käppi rätikusse pühkides.

„Põldhiired,” vastas Mutt väikesel uhkustundega. „Igal aastal sel ajal käivad nad ringi ja laulavad jõululaule. Nad astuvad alati ka minu poole sisse. Muti orgu tulevad nad tavaliselt kõige viimasena. Vanasti pakkusin neile kuuma teed ja kui mul oli, siis ka õhtusööki.”

„Laseme nad sisse,” ütles Rott ukse poole kiirustades.

See oli tore vaatepilt, mis neile avanes, kui nad ukse lahti lükkasid.

Laterna hämaras valguses seisis kaheksa või kümme põldhiirt poolringis, kõigil punased mantlid kurguni kinni nõõbitud ja käpad sügaval taskutes. Säravate, pisut häbelike silmadega vaatasid nad üksteisele otsa, nihelesid ja kõhatasid.

„Üks-kaks-kolm,” luges vanim neist ja talveööd täitsid peenikesed hääled. Nad laulsid vana-vana jõululaulu, mille olid kord ammu lumistel väljadel loonud nende esised ja andnud põlvst põlve edasi oma järeltulijale, et need seda jõuluõöl laternavalgusel laulaksid.

Hääled vaikusid, lauljad heitsid üksteisele silmanurgast rõõmsaid pilke ja tammusid käpalt käpale.

„Vahva, poisid, milline ilus laul!” hüüdis Rott. „Tulge sisse ja soojendage end tule paistel!”

„Jah, tulge, sõbrad,” hüüdis ka Mutt. „See on nagu vanadel headel aegadel. Pange üks kinni! Tõmba see tugitool tulele lähemale, Tommy! Oodake natuke, panen kohe

teevee keema!”

Peagi oli õhtusöök laual. Mutile, kes istus oma vanal kohal laua otsas, oli see otsekui unenägu. Ta silmitses oma väikesi sõpru ja ta silmad löid särama, kui ta nende rõõmsaid nägusid nägi ja nende muretu vadiatmist kuulas. Nad meenusid möödunud aegu, põldhiired rääkisid talle küla uudiseid ja tema rääkis põldhiirtele, kus ta oli käinud ja mida näinud. Rott rääkis vähe. Ta jälgis oma valvsa pilguga, et külalistel oleks kõike küllalt ja et Mutt ei peaks millegi pärast muret tundma.

Lõpuks põldhiired läksid, kõigil taskud täis küpsiseid väiksematele õdedele-vendadele. Kui üks nende järel kinni langes, ohkas Mutt, kohendas kaminas halge ja soojendas kaks purki õlut.

„Mutt, mu sõber, ma olen väsimusest ümber kukkumas. Unine on minu kohta veel vähe öeldud. Kas see seal on sinu voodi? Ma tõmban ennast siia siia kera. Sul on väike mugav maja. Kõik on nii käepärane!” Juba Rott magaski.

Mutt pani öökuue selga ja öömütsi pähe, ukerdas voodisse, tegi endale tekkidest mõnusa pesa ja pani pea padjale.

Kodu!

Ta oli jõuludeks koju jõudnud!

Katkendi Kenneth Grahame'i raamatust „TUUL PAJUPUODES” („The Wind in the Willows”) tõlkis Ene Kesler

PIPARKOOGIVAHVLID

Kuumutage 2,5 klaasi piima ja sulatage samas 0,5 pakki võid. Sel-

lele lisage 0,5 kg omavalmistatud või ostetud piparkoogitainast. Se-

gake hoolikalt, laske pool päeva seista. Küpseta vahviküpseta. Keerake torbikuks ja serveerige jäätise ning kompotimarjadega.